

N:o 64.

Ank. till Riksd. kansli den 30 april 1896, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beviljande af ett räntefritt lån för uppförande af ny läroverksbyggnad i Östersund.

(2:a U. A.)

I en den 28 nästlidne mars till Riksdagen aflåten proposition (n:o 55) har Kongl. Maj:t, under återopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att för uppförande af ny byggnad för allmänna läroverket i Östersund bevilja ett räntefritt lån af 15,000 kronor, med skyldighet för läroverket att af dess byggnadsfond i vederbörlig ordning återbetala samma lån med 500 kronor årligen under 30 år.

Enligt hvad af återopade statsrådsprotokollet inhemtas, hade domkapitlet i Hernösand till Kongl. Maj:t i skrifvelse den 18 ofvannämnde mars hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes till innevarande Riksdag göra framställning om beviljande af ett räntefritt lån af 15,000 kronor för uppförande af ett nytt läroverkshus i Östersund, med skyldighet för läroverkets byggnadsfond att till statsverket återbetala samma lån med 500 kronor årligen under 30 år.

Såsom stöd för denna framställning hade domkapitlet, under erinran, att läroverket i Östersund länge varit i stort behof af ett nytt läroverkshus, anført, att under de sista 15 åren åtskilliga försök blifvit gjorda att få ett

Bih. till Riksd. Prot. 1896. 4 Saml. 1 Afd. 49 Häft. (N:o 64).

sådant till stånd, men att många svårigheter rest sig deremot. Visserligen hade försöken att genom bidrag från korporationer och enskilde samla erforderliga medel till en del krönts med framgång, men det sålunda samlade kapitalet i förening med läroverkets byggnadsfond hade befunnits alldeles otillräckligt för uppförande af det först ifrågasatta nya läroverkshuset, som skulle kosta omkring 200,000 kronor. Af förhållandena hade man sålunda nödgats att söka få till stånd en något anspråkslösare byggnad. Ritningar till en sådan hade ock blifvit vederbörligen godkända, och kostnadsförslaget till densamma slutade på omkring 135,000 kronor. Men då icke ens sistnämnda summa kunnat tillnärmelsevis hopbringas, hade domkapitlet efter läroverkskollegiets hörande beslutat att till en början uppföra endast hufvudbyggnaden, innehållande utom samlingsal 17 rum, och att låta med uppförande af de båda sidoflyglarne tills vidare anstå, en anordning, som icke behöfde medföra några svårare olägenheter, då läroverket kunde för åtskilliga af sina behof tills vidare använda det gamla läroverkshuset såsom annex till det nya. På grund af nämnda beslut hade nu kontrakt blifvit upprättade angående uppförandet af ifrågavarande hufvudbyggnad för en summa af 84,388 kronor, enligt hvilka kontrakt byggnaden skulle vara under tak den 1 november innevarande år och fullt färdig den 20 augusti 1897. Då till dessa 84,388 kronor lades omkring 6,500 kronor för värme- och ventilationsapparater m. m., komme hela kostnaden att uppgå till omkring 91,000 kronor.

De tillgångar för utförandet af ifrågavarande byggnadsarbete, öfver hvilka läroverket förfogade, utgjorde in alles 75,000 kronor, i hvilken summa inberäknats dels läroverkets egen byggnadsfond, omkring 12,000 kronor, dels 5,000 kronor, som domkapitlet hos Kongl. Maj:t anhållit få taga ur läroverkets ljus- och vedkassas besparade medel, dels ock omkring 2,000 kronor såsom bidrag från Hernösands stifts byggnadskassa — hvadan omkring 15,000 kronor fattades i det belopp, som erfordrades för det redan började byggnadsföretagets fullbordande.

Då inga utsigter förefunnes att för ifrågavarande ändamål erhålla ytterligare bidrag af landstinget, staden eller enskilde, återstode ingen annan utväg för anskaffande af förstnämnda 15,000 kronor än att upptaga ett lån. Men då det skulle vara ytterst betungande för läroverkets byggnadsfond att å detta lån betala både ränta och amortering, nödgades domkapitlet göra ofvan omförmälda framställning.

Enligt domkapitlets åsigt kunde byggnadsfonden ikläda sig den ifrågasatta amorteringen, enär fonden hade att påräkna en årlig, säker inkomst af 1,400 à 1,450 kronor, till hvilket belopp lärjungarnes afgifter till samma fond under de senare åren uppgått, under det att de årliga utgifterna, som

med fondens medel skulle bestridas, nemligen brandförsäkringspremier 255 kronor, vattenafgift 50 kronor, sotning 15 kronor, underhåll af gårdsplanen och gatusopning 50 kronor och tillfälliga reparationer 450 kronor, således tillsammans belöpte sig till 820 kronor.

För egen del har departementschefen yttrat, att då skolan vore i yttersta behof att få den ifrågasatta läroverksbyggnaden snarast möjligt fullbordad och vederbörande anlitat alla andra utvägar för att för sagda ändamål erhålla nödiga medel samt det belopp, som nu vore i fråga, vore jemförelsevis ringa, ehuru för sakens framgång af afsevärd betydelse, tvekade departementschefen icke att hemställa om aflåtande till Riksdagen af den framställning, som ofvan nämnts.

Utskottet får erinra, att ej mindre år 1891 en af Kongl. Maj:t gjord framställning om anslag å 100,000 kronor såsom bidrag till uppförande af en ny byggnad för allmänna läroverket i Östersund än äfven år 1892 ett af enskilda motionärer väckt förslag om anslag å 50,000 kronor för samma ändamål blifvit af Riksdagen afslagna, Kongl. Maj:ts berörda framställning efter gemensam votering af kamrarne.

Ehuru Riksdagen såväl i detta som i andra fall under de senare åren visat sin obenägenhet mot beviljande af statsbidrag till uppförande af läroverkshus, har utskottet emellertid, då den utgift för statsverket, som med nu förevarande proposition afses, är jemförelsevis obetydlig, men dock, såsom af redogörelsen i statsrådsprotokollet framgår, måste anses utgöra en nödvändig förutsättning för att ifrågavarande läroverksbyggnad, om hvars behöflighet tvifvel icke torde råda, skall komma till utförande, funnit sig böra tillstyrka, att staten för denna gång träder emellan, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit. Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må, för uppförande af ny byggnad för allmänna läroverket i Östersund, bevilja ett räntefritt lån af 15,000 kronor, med skyldighet för läroverket att af dess byggnadsfond i vederbörlig ordning återbetala samma lån med 500 kronor årligen under 30 år.

Stockholm den 30 april 1896.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.

Reservation

af herrar *O. Jonsson, H. Andersson, A. P. Danielson, L. Jönsson, K. A. Kihlberg, P. Pehrsson, C. Persson, O. Erickson, I. Månsson, P. G. Näslund, N. Petersson* och *C. A. Andersson*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Utskottet får erinra, att såväl år 1891 som år 1892 framställningar hos Riksdagen gjorts om anslag såsom bidrag till uppförande af en ny byggnad för allmänna läroverket i Östersund. Vid förstnämnda års riksdag hade Kongl. Maj:t för berörda ändamål äskat ett belopp af 100,000 kronor. Uti sitt öfver denna framställning afgifna utlåtande anförde utskottet, att vid de senaste ståndsriksdagarne väl beviljats åtskilliga anslag till uppförande af nya läroverkshus och ombyggnad eller förändring af äldre sådana, men att efter representationsförändringens genomförande Riksdagen städse afvisat de förslag, som i sådant syfte blifvit hos Riksdagen gjorda, vare sig de framstälts af Kongl. Maj:t eller af enskilde motionärer; och utskottet ansåge sig desto mindre ega anledning att frångå den uppfattning, som under de senaste årtiondena sålunda gjort sig hos Riksdagen gällande, som staten måst vidkännas så betydliga kostnader i och för den högre undervisningen, att det icke syntes böra ifrågasättas att ytterligare öka dessa genom öfvertagande af skyldigheten att bestrida utgifter för läroverkshusen. Utskottets afstyrkande hemställan bifölls af Andra Kammaren och blef efter gemensam omröstning jemväl Riksdagens beslut. — Vid 1892 års riksdag föreslogs af enskilde motionärer, att såsom bidrag för uppförande af läroverksbyggnad i nämnda stad måtte beviljas ett anslag af 50,000 kronor. Denna motion, som af utskottet afstyrktes på samma skäl, som vid 1891 års riksdag blifvit anförda, blef af båda kamrarne afslagen.

Utskottet, som fortfarande vidhåller den uppfattning i berörda fråga, som, enligt hvad ofvan erinrats, vid föregående tillfällen blifvit af utskottet uttalad och af Riksdagen godkänd, får med anledning häraf och då beviljandet af det nu ifrågasatta lånet, hvarå enligt Kongl. Maj:ts förslag ränta icke skulle beräknas, i sjelfva verket innebär en direkt utgift för statsverket, hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.»